

Man måste bry sig om hur betorna mår!

Åsa Olsson, Robert Olsson, Anders Rydén och Lars Persson, Sockernäringsens BetodlingsUtveckling AB

Hösten 2006 startade SBU ett lagringsprojekt som bestod av fyra olika delprojekt: optimerad upptagningstidpunkt, skadegrad, sortskillnader samt odlingsplatsens betydelse. Under arbetet med dessa delprojekt har vi hanterat 800 ton och haft närkontakt med inte mindre än 6 000 betor som alla granskats med stor noggrannhet.

I en serie artiklar i detta och kommande nummer under året kommer vi att redovisa resultat och slutsatser. Vi hoppas på att få medel att fortsätta försöken under de kommande tre åren. Vi börjar med att ge er våra viktigaste iakttagelser i form av bilder med kommentarer.

Friska betor

Grunden för en lyckad lagring är friska, hela, rena och torra betor. Betorna är upptagna den 11 december och levererade den 10 januari. Täckning med TopTex och halm har hållit betorna torra under lagringen. Sladdarna går till temperaturloggarar inne i stukan.

Skonsamt upptagna betor i stuka och mot den skånska novemberhimlen precis efter upptagningen.

Grodda betor

Grodda betor har lägre sockerhalt. Några grodda betor på ytan kan man acceptera men inne i stukan kan skadorna bli större då ventilationen är sämre och risken för temperaturstegring högre.

Mekaniska skador – inkörsport för svampangrepp och rötor

Sårytor efter rotspetsbrott och sprickor är en allvarlig inkörsport för svampangrepp. I spåren efter svamparna bildas fort rötor.

Även ytskador ger snabbt upphov till rötor.

Symmetriska skador efter oppeljhulen vid upptagningen.

Skador efter hård rensning i upptagaren.

Fallskada: sprucken beta

Svampangrepp i betnacken

Något för lite nackad beta efter lagring 68 dagar i 5°C.

För en perfekt nackad beta betyder svampangrepp i betnacken i regel inte så mycket då rötorna ofta inte sprids så långt ner i betan. Bilden visar en för hårt nackad beta där rötan börjat sprida sig ner i roten efter lagring 68 dagar i 5°C.

Rötor

En vanlig syn var betor täckta med vitt svampmycel. Prover visade att det oftast var antingen gråmögel (*Botrytis cinerea*) eller olika arter av *Penicillium* spp. Dessa svampar finns överallt och enda sättet att skydda betorna är att skada dem så lite som möjligt.

Om man skär i betan under det vita mycelet så ser man varierande grad av förstörd och brun vävnad.

Det är inte allt som syns på ytan. En bra betkniv är det som behövs för att verkligen ta reda på hur betorna mår.

Betornas rotspets är ofta en inkörsport för svampangrepp med efterföljande rötter.

Förstörda betor

Lagrade betor som drabbats av frost direkt efter upptagningen. Sockerhalten ligger under 10%!